

Täysistunto

Keskiviikko 7.12.2022 klo 14.03—20.10

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 190/2022 vp

Valiokunnan mietintö StVM 35/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 35/2022 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Mennään keskusteluun. Ledamot Löfström.

Keskustelu

19.49 **Mats Löfström r:** Ärade herr talman! Det här lagförslaget handlar om ändringar av smittskyddslagen för att säkerställa att man i de nya välfärdsområdena har befogenheter i och med social- och hälsovårdsreformen. Den här reformen träder i kraft första januari 2023. Men reformen har också stora indirekta konsekvenser för Ålands självstyrelse, och av den anledningen bad social- och hälsovårdsutskottet ett utlåtande av riksdagens grundlagsutskott, för att se på hur lagförslaget fungerar med Ålands självstyrelse.

Grundlagsutskottet sade mycket tydligt i sitt utlåtande att det är viktigt att självstyrelselagen ändras till den här delen som berör smittskyddet. I grundlagsutskottet slog vi fast att det är mycket viktigt att självstyrelselagen ändras för att reglera smittskyddet. Det är en viktig sak eftersom det annars kan uppstå ett problematiskt konstitutionellt läge.

Grundlagsutskottet slår även fast att det är motiverat att granska möjligheten till att reglera sakerna i en överenskommelseförordning. Men en överenskommelseförordning kan bara genomföras ifall man ändrar självstyrelselagen, vilket man nu behöver göra.

Det här är grundlagsutskottets sätt att säga att man inte ser några problem med att reglera de här sakerna i en överenskommelseförordning. Det är ändå omöjligt för grundlagsutskottet att kräva att det måste göras på det ena eller det andra sättet, eftersom det förutsätter godkännande av självstyrelsen, alltså Ålands lagting, vilket grundlagsutskottet inte har någon beslutandemakt över. Men eftersom Ålands landskapsregering, som också har hörts av grundlagsutskottet och lagtinget, sagt att man vill ha det på det här sättet och reglera sakerna med en överenskommelseförordning är det här grundlagsutskottets sätt att markera och säga att vi inte ser några problem med en överenskommelseförordning, eftersom det är en vedertagen praxis att reglera den här typens frågor på också på andra ställen.

För egen del vill jag betona att det nu är viktigt att man snabbt kommer vidare med arbetet kring en ändring av självstyrelselagen och en överenskommelseförordning, och att man snabbt behöver bereda de här sakerna i social- och hälsovårdsministeriet och justitie-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 135/2022 vp

ministeriet tillsammans med landskapsregeringen så att man kan få det här i kraft så fort som möjligt.

Grundlagsutskottet slår även fast att den föreslagna övergångsbestämmelsen kan godkännas — det finns nämligen en övergångsbestämmelse som social- och hälsovårdsutskottet slår fast för att hantera de här frågorna på Åland. Grundlagsutskottet säger att den är ok, om än med långa tänder. Den föreslagna övergångsbestämmelsen, som grundlagsutskottet för övrigt hade vissa preciseringar till, är principiellt mycket problematisk eftersom det inte är på ett sådant här sätt saker ska regleras i förhållande till självstyrelsen. Det är ändå ett faktum att det i dag är den sjunde december, och det är inte säkert att en ändring av självstyrelselagen hinner träda i kraft innan årsskiftet. Därför är det motiverat med en övergångsbestämmelse, för att det enligt grundlagsutskottets mening ska säkerställas att det finns laglig grund för smittskyddet på Åland, också ifall ändringen av självstyrelselagen inte hinner göras före årsskiftet.

Grundlagsutskottet slår också fast att den här övergångsbestämmelsen måste vara kortvarig, och enligt mig betyder det i praktiken så kort som möjligt.

Arvoisa herra puhemies! Sosiaali- ja terveystoimikunta on pyytänyt perustuslakivaliokunnalta lausuntoa erityisesti sosiaali- ja terveystoimikunnan mietintöluonnokseen sisältyvän siirtymäsäännöksen perustuslainmukaisuudesta. Siirtymäsäännöksessä ehdotetaan säädettäväksi, että Ahvenanmaan maakunnassa ihmisten tarttuvien tautien torjunnasta huolehtivien toimivaltaisten viranomaisten määräytymiseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa ollutta lainsäädäntöä, kunnes toisin säädetään.

Perustuslakivaliokunta sanoo, että eduskunta voi hyväksyä tämän siirtymäsäännöksen tässä tilanteessa, koska ei ole mitään muuta vaihtoehtoa säätää nämä asiat käytännössä. Perustuslakivaliokunta painottaa, ettei nyt ehdotettu sääntelytapa ole paras mahdollinen ja että Ahvenanmaan itsehallinnon kannalta nyt ehdotettavaa lainsäädännöllistä järjestelyä selvästi asianmukaisempaa on säätää tarpeelliset muutokset itsehallintolakiin. Valiokunta pitää itsehallintolain muuttamista tältä osin hyvin tärkeänä ja korostaa, että nyt ehdotetun siirtymäsäännöksen varaan perustuvan järjestelyn tulee olla lyhytaikainen.

Arvoisa puhemies! On tärkeää, että se on niin lyhytaikainen kuin mahdollista ja että hallitus antaa eduskuntaan esityksen Ahvenanmaan itsehallintolain muuttamisesta niin nopeasti kuin mahdollista. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 190/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.